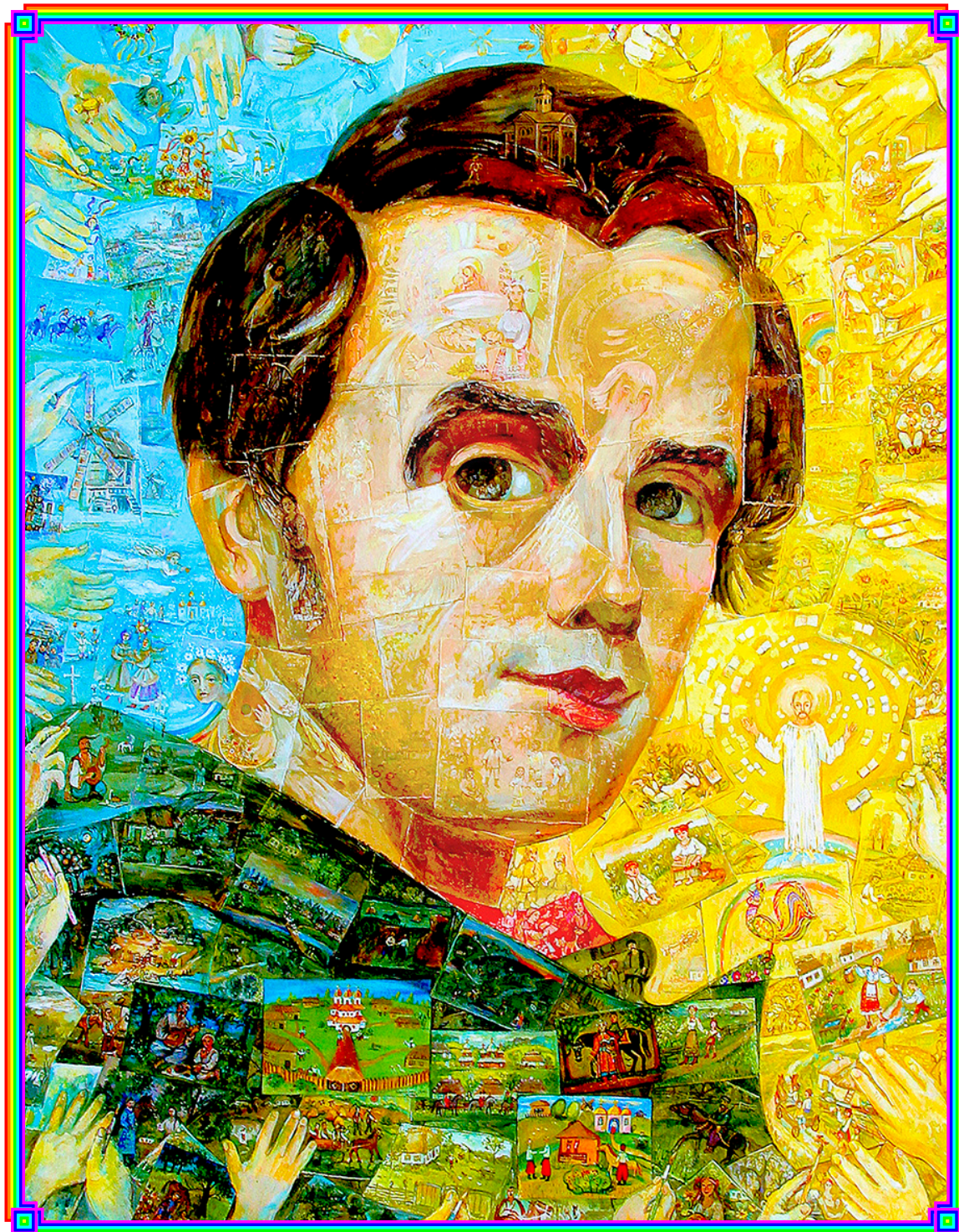

БЕРЕЗЕНЬ 2023/2024 р.

7

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

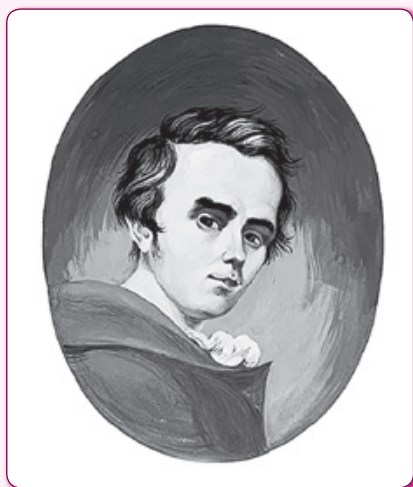
Тарас Шевченко

І барвінком, і рутою,
І рястом квітчає
Весна землю, мов дівчину
В зеленому гаї.
І сонечко серед неба
Опинилось, стало,
Мов жених той молодую,
Землю оглядало.

Розмалюй.

Леся Пилип'юк Прийшла весна

Прийшла весна,
Прийшла весна!
Струмок дзюркоче,
гомонить!
Теплу радіє оленя,
Ведмідь прокинувся,
Не спить.
Спішать качата
На лужок –
Ріка до себе
Їх гука.
В новенький вбравшись
Кожушок,
Зайча танцює гопака.

На обкладинці журналу ма-
люнок художниці Надії Нікіфо-
рової – «Учітьсь, читайте».

Михайло Брик

ВЕСНА

Весно, Весно, де Ти, чарівна красуне, жадана, незрів-
нянна, запашна і сонцедайна, зеленьбуйна, дивоцвітна й
піснезвучна. Тебе з нетерпінням чекають, здається, усю
вічність. Ти – надто скороплинна, як усе на землі, у при-
роді, житті. Зваблюючи кожного своїми принадами, ста-
єш наймилішою душі і серцю.

Виринавши з-під льодової крижини, здолавши заціпе-
ніння мерзлоти, Ти стрімко мчиш на крилах буйних віт-
рів. Тебе довірливо супроводжує незмірний світ комах,
птахів, ватаги інших створінь природи під звуки і наспі-
ви неповторних мелодій.

Ти вся у патах буйних трав, розмаїтті витончених ко-
льорів квітів, їх пахоців, веселих усмішок людей.

Цим Ти утверджуєш свою перемогу, стаєш символом
народження життя, цементуєш вічність. Несеш благо-
датне тепло, зігриваєш усе на землі, витворюєш енергію
і насагу, випромінюєш любов, розсипаєш чари, еднаєш
закоханих для продовження роду. З Тобою, Весно,, пов'я-
зують найкращі відчуття і помисли. Тебе величають, ос-
півують, на Тебе надіються.

Ти не здатна нікому причинити горя, а те прикре, що
навіть трапляється під час Твого володарювання, здаєть-
ся, не справа Твоїх рук. Тобі не повинні дорікати, бо Ти
чиста, як ранкова роса, як материнська сльоза, як саме
добро, справедливість і святість.

Тож вдячні Тобі, Весно, за прихід, за щедрість і красу.
Уклінно схиляємося перед Тобою. Милуємося Твоїми да-
рами. Ще побудь, не поспішай, не полишай...

«Людина з гарною книгою в руках ніколи не може бути самотньою».

(Карло Ґольдоні (1707-1793) – італійський драматург).

Чи знаєте ви, що...

Наша душа, наша пісня
Не вмере, не загине...
Тарас Шевченко

Тарас Шевченко

Вітер віє повіває,
По полю гуляє.
На могилі кобзар сидить
Та на кобзі грає.
Кругом його степ, як море
Широке, синіє;
За могилою могила,
А там – тільки мріє.
Сивий ус, стару чуприну
Вітер розвіває;
То приляже та послуха,
Як кобзар співає.

«Вислови про Т. Г. Шевченка»

«Коли б мені прийшлося одним словом схарактеризувати поезію Шевченка, то я сказав би: се поезія бажання життя. Свобідного життя, всесторонньої, нічим не опутаний розвій одиниці і цілої суспільності, цілого народу, – це ідеал Шевченка, котрому він був вірним ціле життя».

(Іван Франко (1856-1916) – український письменник).

«Я радий, що можу додати свій голос до тих, що вшановують великого українського поета Тараса Шевченка. Ми вшановуємо його за великий вкладу культуру не тільки України, яку він дуже любив і так промовисто описував, а й культуру світу. Його творчість є благородною частиною нашої історичної спадщини».

(Джон Фіджеральд Кеннеді (1917-1963) – 35-й президент Сполучених Штатів Америки).

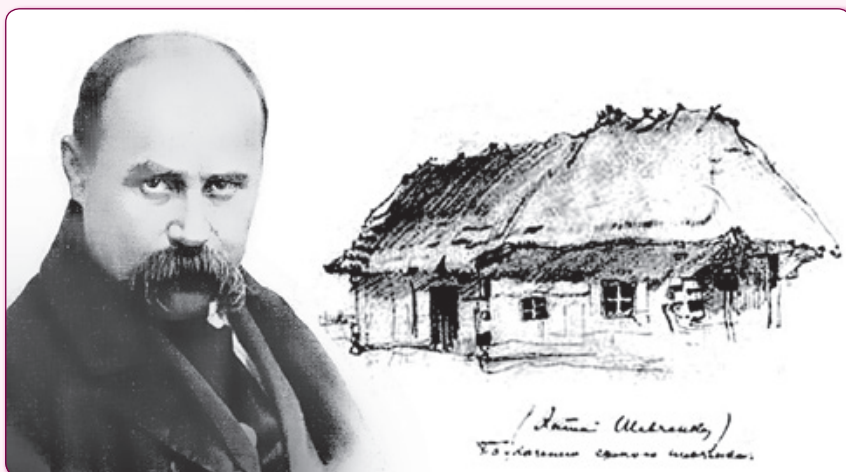
«Шевченко – це той, хто живе в кожному з нас. Він – як сама душа нашого народу, правдива і щира... Поезія його розлита повсюдно, вона в наших краєвидах і в наших піснях, у глибоких, найзаповітніших помислах кожного, чий дух здатен розвиватись».

(Олесь Гончар (1918-1995) – український письменник).

«Шевченко – це той, хто живе в кожному з нас. Він – як сама душа нашого народу, правдива і щира... Поезія його розлита повсюдно, вона в наших краєвидах і в наших піснях, у глибоких, найзаповітніших помислах кожного, чий дух здатен розвиватись».

(Євген Сверстюк (1927-2014) – український літературний критик, поет, есеїст, мислитель).

У СВІТІ КАЗОК

Окремої згадки заслуговують і лексичні особливості українських народних казок. Слід відзначити об'ємну ліричність, що в деякій мірі споріднює казку з народною піснею. Метафоричність, використання зменшено-пестливих форм, вживання повторів, які рефреном вкарбовуються в свідомість читача, щоби залишитися там назавжди – все це є тими національними особливостями української казки, що відрізняють її від казок інших народів світу.

Розум та щастя

(Українська народна казка)

Ішли собі десь розум та щастя та й засперечались, Розум каже, що він сильніший, а щастя – що воно. Сперечались вони, сперечались та й розійшлись. Щастя пішло у ліс, а розум пішов та одному хлопчикові і вліз у голову. От віддає батько того хлопчика у шевці. Побув він у шевця з тиждень – уже всьому й навчився.

– Оддайте, – каже, – тату, ще чому другому вчитись.

Віддав його батько у кравці, він і там чи побув з тиждень, уже зумів і покровити, і пошити. Тоді віддав його батько вчитись ще годинники робити. Він і того щось скоро навчився.

От раз той його хазяїн від'їжджає – а він вже на жалуванні служив – та й наказує хлопцеві, щоб він, поки той вернеться, зробив стільки там годинників, а що зостанеться припасу, то, як схоче, то і собі зробить. От він як заходився, живо поробив, ще й собі вигадав, та такий утнув, що у двадцять п'ять років тільки раз і заводиться, та як завів, то і ключик туди усе-

редину заховав і зачинив там.

Приїхав ось хазяїн – усе пороблено, він забрав ті годинники та й повіз десь на ярмарок, і його з собою узяв. Той же хазяїн свої годинники розпродав то панам, то іншим людям, а той хлопець свій продав самому цареві, та як забрав гроші, то й пішов десь аж за границю.

А той годинник, як вийшло йому двадцять п'ять років, зупинився і не б'є.

Зараз послали за майстром, так ніхто ради йому не дасть. Кинулися до того хлопця, а про нього чутка вже скрізь пішла. Він як приїхав, того ключика зараз знайшов і знову на двадцять п'ять років пустих.

Цар і полюбив його.

– Живи, – каже, – у мене.

Дав йому горницю і прислугу, усе чисто. От раз цар від'їжджає та й каже йому:

– Усюди ходи, а он у ту комірку не ходи.

А там за стіною була замурована царівна; то її сам цар туди замурував і хотів, щоб її позаочі сватали. Хто

приїде сватати, то йде у ту комірку та й балакає до неї крізь стіну; як вона озветься, то за того йй і йти. От стільки вже царів і якого люду не приїздило, ні до кого вона не озивається. А коло тих дверей такі стояли, що тільки який з тієї комірки, вони зараз голову йому зрубають та на палю і настромлять. Так ото цар його шкочував та й наказав туди ходити.

Ось він ходив, ходив. «Дай, – думає, – зайду». Увійшов у ту комірку, аж стоїть стіл, а на столі свічечка горить: він і говорить до свічі:

– Здорова була, свіча!

– Здоровий, майстре! – сам собі і одказує, а царівна почувла та за стіною:

– Так, так, так.

– Та це я давно знаю, що так, так, так, а от як нас було троє: – один швець, другий кравець, а третій майстер, та й пішли у ліс, аж стоїть пень. Майстер заходився та й зробив з нього чоловіка, кравець одяжу пошив, а швець взув.

А вона за стіною:

– Так, так, так.

Як дала ото згоду, він і пішов собі. А на дверях там була така табличка, що як ото вона скаже хоч слово, зараз на табличці само і напишеться. От пани й побачили, що вона їм не давала згоди, а дала он кому.

– Давай його, – кажуть, – знищимо.

Тільки він на двері, а вони за нього, беруть голову його рубати. А розум бачить, що горе, як вискочить з голови та у ліс. Знайшов там щастя. Тут і цар вернувся, розібрали діло, і став він тоді цареві за зятя.

Факти про українську мову

Українська мова відрізняється від споріднених слов'янських мов тим, що в ній є сьомий кличний відмінок.

В українській мові налічується близько 256 тисяч слів. Її визнали однією з найкрасивіших мов світу. Вона посідає друге місце у світі за мелодійністю (після італійської) й третє за красою лексики (після французької та перської).

448 р. візантійський історик Пріск Панійський, перебуваючи в таборі гунського володаря Аттіли на території сучасної України, записав слова «мед» і «страва». Це була перша згадка українських слів.

В українській мові найбільша кількість слів починається на літеру «П». Найменш уживаною літерою українського алфавіту є літера «Ф». Серед слів найчастіше використовують іменник – «рука», прикметник – «великий», дієслово – «бути» і серед займенників – «він».

У «Короткому словнику синонімів української мови», де зібрано 4279 синонімічних рядів, найбільше синонімів має слово «бити» – аж 45.

У нашій мові є особливі слова – паліндроми. Це так звані «дзеркальні» фрази або слова: їх можна читати як зліва направо, так і справа наліво. Ось, приміром: «Я несу гусеня», або ж «ротатор».

Українська мова входить в тридцятку найпоширеніших у світі мов. Число людей, які розмовляють українською близько 45 мільйонів. До багатьох мов світу увійшли українські слова «гопак», «козак», «степ», «бандура», «борщ» (до польської було запозичено українські слова «hreczka» – гречка, «chory» – хворий, румунської «stiuca» – щука, «holub» – голуб).

Українську мову намагалися заборонити багато

разів – найчастіше називається число в 134 спроби заборони. Наша мова пережила 4 століття репресій і лінгвоциду. Найвідомішим документом про заборону української мови вважається Валуївський циркуляр, який мав русифікувати українців.

Дуже важливою частиною української мови є її діалекти – унікальні для кожного регіону. Разом з вивченням літературної норми української мови важливо також пам'ятати і зберігати особливості свого діалекту.

Серед творів українською мовою найбільше перекладів має «Заповіт» Тараса Шевченка. Вірш переклали на 147 мов світу.

Найпопулярнішою у світі піснею українського походження можна назвати різдвяну пісню «Щедрик». Іноземцям вона відома як «Carol of the bells».

ОЙ, ЯКА ЧУДОВА

Світла і багата
Українська мова,
Мова мами й тата!
Мова мами й тата, діда і бабусі.

Знаю її добре,
ще краще навчуся.

Марійка Підгірянкa

ЗНАЙОМТЕСЬ З ХУДОЖНИКОМ

Виставочний зал Словацько-українського культурного та інформаційного центру у Пряшеві 15-го лютого цього року належав художниці **Марії Цінгель**, уродженки села Улич, що на Снинщині, яка тут презентувала свою творчість під назвою «Люди».

Марія Цінгель малярський досвід здобувала на багатьох пленерах у Словаччині та за кордоном. Внеском у її художню творчість було й 17-річне перебування в Італії (Флоренція), де вдосконалювала свій погляд на світ і людей посередництвом художніх засобів. Навчання у приватній італійській школі та співпраця з художницею Ерсілією Леоніні сформували її як своєрідну портретистку.

Вона не лише художниця, але і чутливий психолог душі тих, яких малює, вона ж бачить не лише обличчя, бачить їхню душу, їхнє життя.

Надія Красоткіна

Людина

Якщо в душі людини
сонце сяє,
Вона красива, просто
чарівна!
Ніщо людини так не
прикрашає,
Як доброта і посмішка
ясна.

Погляд на частину учасників вернісажу виставки творів Марії Цінгель.

З поштової скриньки

На Черкащині відбулося відкриття оновленого двохсотрічного Будищанського вітряка, який пам'ятає ще Тараса Шевченка. Він розташований між селами Шевченкове та Будище Звенигородського району. Вітряк виготовлений на унікальною голландською технологією, де рухома тільки вежа. До того ж він єдиний із 28, що зберігся у часів дитинства Тараса Шевченка.

Тетяна Винник

Добро і Зло

Зло та Добро одвічно змагаються –
Хто з них спритніше, хто головне.
Зло по дорозі біжить, озирається,
Може, Доброго його пережене?!
Ну а Добро йде собі тихо,
Впевнено, мирно, лагідно йде.
Справи хороші робить на втіху,
Має сто усмішок й сотню ідей.
Зло видивляється, Зло вихваляється
Працею інших, щастям чужих.
Ну а Добро на те все усміхається –
Навіть не хоче змагатись зі злим.
Зло все навиворіт геть вивертає,
Рветься до всього Зло напролом.
Але у Зла стільки сили немає,
Аби у світі стати Добром.

Леся Пилип'юк

Березнева пісенька

В дудочку-денцівочку
Березень заграє.
Вітерець розмріявся,
Пісню заспівав.

Як почула співи ті
Тітонька-зима –
Геть її розчулили
Пісеньки слова!

Ручаями слізюньки
З пагорбів текли
Сонечку всміхалися
Котики верби.

Тарас Шевченко

Весна. Садочки зацвіли,
Неначе полотном укріті,
Росою Божою умиті,
Біліють, Весело землі:
Цвіте, красується цвітами,
Садами темними, лугами.

М. Біндас

Березень

Весело цвірінькають
У дворі горобчики.
Познімали кожушки
І дівчата, й хлопчики.

- Цінь-цінь-цінь, - виспіває
Радісно синичка, -
Незабаром зявиться
Молода травичка.

Євген Кондратюк Там, де душа і дитинство...

Зелені луги, дерева,
городи,
Розкинулись рідні
стеги!
Немає поки такої нагоди
Побачити рідні краї!

Прокладено ногам
тропи,
Деь там, у квітучім гаю,
Де мочар із садо
існують,
Ростуть полини
й медуни...

Час роки дитинства
пильнує,
Щоб ті zostалися там,
А що із ними ти зробиш?
Нічого не скажеш літам!

Євген Шморгун

Джмелі

Дж-дж-дж-дж!
Джміль, джмелиха
і джмелята
Йдуть на вулицю гуляти,
Світу-сонця порадіти
І безжурно погудіти:
Дж-дж-дж-дж!..
І безжурно погудіти.

Джміль гуде, узявшись
в боки,
Надува джмелиха щоки,
А джмелята товстогубі
Так гудуть, як мідні труби:
Дж-дж-дж-дж!..
Так гудуть, як мідно труби.

Погудіть із ними, діти -
Разом весело гудіти:
Дж-дж-дж-дж!..
Разом весело гудіти!

Розмалюй.

Тарас Шевченко

Встала й весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила;
І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю убрану весною,
Вранці зустрічають.

Зацвіла в долині

Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала,
Почула дівчина.

І в білій свитині
З бідненької хати
Вийшов погуляти
У гай на долину.

І вийшов до неї
З зеленого гаю
Козак молоденький,
Цілує, вітає.

І йдуть по долині,
І йдучи співають,
Як діточок двоє,
Під тую калину.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ

Василь Земляк

Василь Земляк (1923-1977) – український письменник, кіносценарист чеського походження (Václav Vasek), лауреат Шевченківської премії.

Народився 23 квітня 1923 р. в селі Конюшівці (нині Липовецького району Вінницької області) в селянській сім'ї.

До 1937 року навчався у Миколаївській неповносередній школі, а з восьмого класу – в Йосипівській середній школі. Закінчив її 1940 року і вступив до Харківського авіаційного училища.

У 1955 році в журналі «Дніпро» був надрукований його твір «Рідна сторона. Поліська повість», вперше підписаний псевдонімом Земляк.

Творче змужніння Василя Земляка як письменника, що вже мав власну тему й своєрідний стиль, засвідчили два наступні його твори – повісті «Гнівний Стратіон» (1960) і «Підполковник Шиманський» (1966), які явили читачеві вже досвідченішого та сформованішого автора. Творчість Василя Земляка практично з перших його серйозних кроків у літературі привернула до себе увагу, а після появи «Лебединої зраї» (перша публікація у журналі «Дніпро», 1921) письменник на тривалий час став об'єктом дискусії про українську літературу 1920-х років. Разом із другою книгою («Зелені Млини», 1976) цей твір був відзначений 1978 р. Державною премією України імені Тараса Шевченка.

Василь Земляк автор багатьох повістей, сценаріїв фільмів: «Люди моєї долини», «Новели Красного дому», «Дочка Стратіона», «Важкий колос», «Зухвалість», «Вавилон ХХ».

Василь Земляк

ЛЕЛЕЧИЙ СУД

Якось восени я йшов по-лем і побачив: на великому лузі зібралось багато лелек. Вони утворили коло, а в колі тим з опущеною головою стояв один, красень, і слухав стрекотливу, тривожну мову своїх побратимів. Коло то звужувалося, то знову розширювалося, одні поступалися місцем іншим. Була саме пора відльоту лелек, і вони, певно, так я думав, зібралися на цей луг з навколишніх сіл і гаїв, щоб звідси разом вирушити в далеку путь. Спочатку я гадав, що в центрі стоїть їхній ватаг, але невдовзі відкинув цей здогад. По якомусь невловимому знаку всі лелеки піднялися, а він залишився, він навіть побоявся підвести голову. Вони зробили над ним прощальне коло і полетіли.

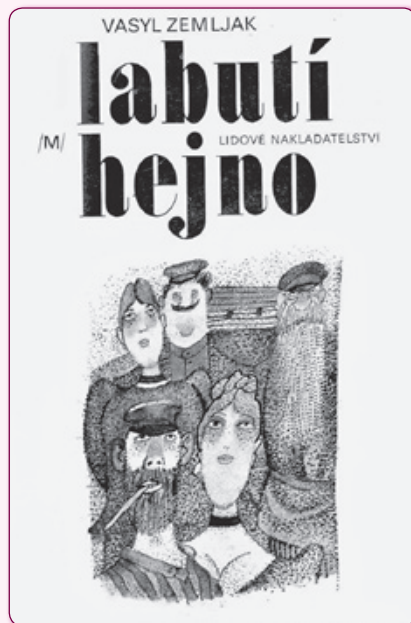
Він не стрекотав, не бився об землю, не просив прощення чи помилування. Він стояв, убитий горем. Тільки тепер я здогадувався, ще відбувся лелечий суд – можливо, найсправедливіший і водночас найжорстокіший з усіх судів. Осуджений не рухався, не ворухився, аж поки його побратими зникли з видноколу. Потім уже він піднявся і полетів у протилежний бік. Його покинули, йому заборонили летіти з ними, і він залишився в самотині...

Виявляється, він не загинув. Його підбрали діти, не знаючи про те, що він учинив злочин, відіграли, привчили до іншого життя, назвали його Халимоном.

Лелеки щовесни прилітали, виводили діток, знову відлітали, а Халимон усе жив самотником і більше ніколи не піднімався в небо.

Зовсім випадково я довідався, за що покарали лелеку. Може, то просто людська вигадка, а може, й правда – не знаю. Люди часто, коли достоту не знають, як було насправді, вигадують свою історію, свою легенду...

Мені розповіли, що того літа в сусідньому селі під час грози блискавка підпалила хату, на якій багато років жили лелеки; Господар хати майже з вогню виніс дітей і дружину. Він же, лелека, рятуючи себе, відразу полетів геть од пожежі, забувши про свою родину. На виручку прилетіли інші лелеки, але вже було пізно – мати з двома маленькими нелітками загинула у вогні. Лелека все літо ховався, а коли настанала пора вильоту, він тихенько пристав до зграї. Але там його упізнали і осудили на вічну самотність.

У 1977 році видаło празьке видавництво «Lidové nakladatelství» роман українського письменника Василя Земляка «Лебедина зграя» («Labutí hejno») у чеському перекладі Зденки Коутенської.

Р. Завадович

Березень йде

Березень іде,
Провесну веде,
Шепче вітер поміж

віти:

«Озивайтесь, де ви,
діти,

Де ви, діти, де?»

Тане – тане сніг,

Річкою побіг –

Вже дихнуть вільніше

груди,

Більше вже нудьги

не буде,

А веселий сміх!

Розмалюй.

Раїса Царьова-Форост

Мавпенятко

Ящірка розхвилювалась:
Наче, кличе хтось.

Озвалась,

Та второпати не може:
Голос птиці? Ні не схоже
Придивилась –

Мавпенятко!

Окуляри вкрало в татка,
Вмить на носа начепило
Й залюбки усіх смішило.

Куточок кулінарії

Як готувати КУСКУС

Кускус – це смачна пшенична крупа, дуже популярна в країнах Північної Африки. Насправді кускус – це не щось екзотичне, це звичайна манна крупа, яка за формою нагадує великий рис.

Приготувати смачну кашу можна за п'ять хвилин. Це дуже виграє, особливо, коли потрібно швидко поставити на стіл смачний і корисний гарнір до м'яса або риби.

Як варити кускус – класичний рецепт

Приготувати кускус можна двома способами – зварити або запарити окропом.

Якщо ви обрали другий варіант:

- залийте кускус окропом у співвідношенні 1:1 у каструлі або іншій ємності з кришкою;
- посоліть і поперчіть кашу до смаку, перемішайте виделкою і накрийте каструлю кришкою на 5-7 хвилин;
- по закінченню часу, перемішайте кускус і подавайте до столу.

До речі, запарювати кускус можна не тільки окропом, а й молоком, овочевим або м'ясним бульйоном.

Щоб зварити кускус, вам знадобиться:

- кускус – 1 склянка (250 г);
- оріп – 1,5 склянки;
- сіль, спеції – до смаку.

Приготування:

- Поставте на вогонь каструлю з водою і доведіть її до кипіння.

- Посоліть воду та додайте улюблені спеції.
 - Тепер додайте кускус у каструлю.
 - Варіть кашу під кришкою 5 хвилин
 - Коли кускус приготується, перемішайте його та влийте трохи оливкової олії (вона зробить його смак більш насиченим).
- Готово! Смачний гарнір до м'яса або риби на вашому столі!

Розмалюй.

Леся Пилип'юк

Струмочок

Обізвався голосочок:

«Я струмочок, я струмочок!

Я бкорінчик переміг –

Через нього перебіг!

Хворостинку відштовхнув

І камінчик, що заснув.

З-під землі я рвусь на волю,

Щоб набігатися вволю,

Наспіватись досхочу!

Нз а взимку – замовчу».

Лідія Кир'яненко

Виблискує, немов кришталь,
на річці скреслий лід.
По всьому видно, що на днях
почнеться льодохід.

Вже перші проліски в лісах
до сонця потяглись,
і верболози над ставком
в листочки зодяглись.

Євген Кондратюк

Ромашка

Розквітла в полі серед
квітів
ромашка: біла і струнка,
вона шукає інших квітів,
для неї пари тут нема.

Вона страждає навіть
ніжно,
вона тендітна та крихка,
так вабить лагідно вона,
так манить солодко
й привітно.

Ця квітка дійсно особлива,
не можуть сприйняти її,
нікому шкоди не зробила,
чому ж ви губите її?

Валентина Бондаренко

У березні
Верба цвіте на березі,
Осіка від граків рясна,
Бо вже – весна,
Весна,
Весна!
І сонця тепле колесо
Зігріло ніжний пролісок,
І жебоняць потічки,
Стікаючи до річки.

Лабіринти

Допоможи футболістові забити гол: проведи лінію від м'яча до воріт.

